

NVE

Bakgrunn for utredningsprogram

Løvbergsmoen sør solkraftverk

Elverum kommune i Innlandet fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	Aneo AS
Referanse	202311151-23
Dato	22.12.2023
Ansvarlig	Svein Grotli Skogen
Saksbehandler	Kim Robin Holm

*Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til
interne rutiner.*

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innhold

INNHold	1
1 INNLEDNING	2
1.1 TILTAKET	2
2 NVES BEHANDLING AV MELDINGEN	2
2.1 HØRING	2
2.2 INNKOMNE MERKNADER	2
3 NVES VURDERING AV KRAV TIL UTREDNINGER	3
3.1 PROSESS, METODE OG AVBØTENDE TILTAK	3
3.2 BESKRIVELSE AV TILTAKET	3
3.2.1 <i>Nettilknytning</i>	4
3.2.2 <i>Beskrivelse av nullalternativ, andre planer og annet lovverk</i>	4
3.3 VIRKNINGER FOR MILJØ OG SAMFUNN	5
3.3.1 <i>Landskap</i>	5
3.3.2 <i>Kulturminner</i>	5
3.3.3 <i>Friluftsliv</i>	5
3.3.4 <i>Lysrefleksjon</i>	6
3.3.5 <i>Folkehelse</i>	6
3.3.6 <i>Naturtyper</i>	6
3.3.7 <i>Vegetasjon</i>	7
3.3.8 <i>Dyreliv</i>	8
3.3.9 <i>Geologisk mangfold</i>	8
3.3.10 <i>Samlet belastning og andre sumvirkninger</i>	8
3.3.11 <i>Samfunnssikkerhet</i>	9
3.3.12 <i>Naturfare</i>	9
3.3.13 <i>Vassdrag og vann- og grunnforurensing</i>	10
3.3.14 <i>Klima</i>	10
3.3.15 <i>Landbruk</i>	11
3.3.16 <i>Annen infrastruktur</i>	11
4 OPPSUMMERING	11
VEDLEGG A – SAMMENFATNING AV HØRINGSUTTALELSER	13

1 Innledning

I dette notatet sammenfattes og vurderes høringsuttalelsene som har kommet inn i forbindelse med høring av Aneo AS (Aneo) sitt forslag til utredningsprogram. På grunnlag av innkomne uttalelser og NVEs egne vurderinger, fastsetter NVE et utredningsprogram for tiltaket. Utredningsprogrammet er utformet som et eget brev av i dag, NVE ref. 202311151-24 og bør leses i sammenheng med dette notatet.

I dialog med tiltakshaver har NVE fått opplyst at de også ønsker å utrede andre nærliggende områder som ikke var omfattet av planområdet i meldingen. Disse alternative områdene er ikke omfattet av NVEs behandling og utredningsprogram.

1.1 Tiltaket

NVE mottok 07.07.2023 melding fra 2023 om Løvbergsmoen sør solkraftverk. En melding er et tidlig varsel om et mulig energiprojekt, i dette tilfelle et solkraftverk. Formålet med meldingen er både en tidlig varslings og å legge grunnlaget for hvilke virkninger som skal utredes før Aneo søker konsesjon for tiltaket etter energiloven. Meldingen inneholder en beskrivelse av prosjektet og et forslag til hva som skal utredes.

Det fremgår av meldingen at Løvbergsmoen sør solkraftverk er planlagt med en installert effekt på 50 MWp og en forventet produksjon på inntil 50 GWh per år. Tiltaket omfatter et planområde på 730 dekar, men kraftlinjer i området begrenser det tilgjengelige arealet til cirka 650 dekar. Ifølge meldingen består området i dag grøfta myr og furuskog med middels bonitet. Dersom tiltaket bygges med full bruk av planareal, og med full tilmeldt effekt og produksjon, kan det bli nødvendig å bygge en ny transformatorstasjon for nettilknytning. Alternativt vurderer Aneo også en redusert utbyggingsplan med tilknytning til Løvbergsmoen transformatorstasjon som ligger i umiddelbar nærhet til planområdet.

2 NVEs behandling av meldingen

2.1 Høring

NVE sendte meldingen på høring i brev av 21.08.2023, med frist for merknader satt til 21.09.2023.

Høringen av meldingen ble kunngjort i to innrykk i Østlendingen og Norsk lysingsblad. NVE besluttet at det ikke var nødvendig å gjennomføre møte med kommunale og regionale myndigheter og folkemøte i saken tilknyttet meldingen. Dette vil bli gjennomført dersom det fremlegges en søknad med konsekvensutredning for tiltaket.

2.2 Innkomne merknader

NVE mottok totalt 13 høringsuttalelser til meldingen. Uttalelsene er sammenfattet i vedlegg A.

De viktigste innspillene til utredningsprogram knyttes til utredning av virkninger for naturmangfold, ferdsel og klima.

Vi sendte innkomne merknader til Aneo for kommentar. Aneo skriver at det kom flere gode innspill som de vil ha fokus på i utredningsarbeidet, men at flere av temaene kan tas i forbindelse med

søknad og eventuell detaljplan. Temaspesifikke kommentarer fra Aneo omtales der det er relevant i NVEs vurderinger under.

3 NVEs vurdering av krav til utredninger

Utredningsprogrammet er spesifisert i et eget brev av i dag (NVE ref. 202311151-24), og er en arbeidsbeskrivelse på det som skal utredes før det kan søkes om konsesjon etter energiloven. Utredningsprogrammet dekker utredningskravene som normalt kreves i samsvar med forskrift om konsekvensutredninger og energiloven.

I det følgende redegjør vi for de temaene som har vært gjenstand for innspill gjennom høringen og/eller som vi anser som beslutningsrelevant for det konkrete tiltaket.

Vi informerer om at utredningsprogrammet i denne saken har utgangspunkt i [NVEs digitale veileder for solkraftverk](#). NVE viser til veilederen for utfyllende informasjon om utredningstematikk.

3.1 Prosess, metode og avbøtende tiltak

NVE konstaterer at det i utredningsprogrammet skal benyttes standard metodikk som i all hovedsak følger av Miljødirektoratets veileder M-1941. NVE har i utredningsprogrammet beskrevet anbefalt metodikk for fagtema som ikke inngår i Miljødirektoratets veileder.

Aneo skal kort redegjøre for metoder og datagrunnlag som er benyttet i utredningene. Vi forutsetter at Aneo samordner fagutredninger som utfyller hverandre eller som må sees i sammenheng for å kunne belyse konsekvensene, eksempelvis landskap og friluftsliv.

NVE ber Aneo vurdere å opprette en samrådsgruppe i arbeidet med utredningene. Formålet med dette er å hente inn lokal kunnskap tilknyttet tema som visualisering, friluftsliv landskap- og naturverdier. Relevante deltakere kan være lokale interesseorganisasjoner, naboer og representanter fra Elverum kommune.

Elverum kommune påpeker viktigheten av tydelige krav til avbøtende tiltak. NVE har satt et generelt krav om at avbøtende tiltak skal vurderes for alle relevante tema. Alle virkninger av avbøtende tiltak skal vurderes. Enkelte avbøtende tiltak kan ha positive virkninger for et tema, men negative for et annet. Eksempelvis kan kamuflerende tiltak redusere de visuelle virkningene av kraftledninger, men samtidig gjøre ledningene mindre synlige for fugl.

3.2 Beskrivelse av tiltaket

Elverum kommune ber om en detaljert utredning/beskrivelse av terrengbearbeidelsen som kreves i området (f.eks. størrelse og terrengsnitt), og hva konsekvensene av dette er. De spør om størrelsen av arealet som berøres av terrenginngrep og av ryddebelter. Dersom det blir aktuelt med inngjerding ønsker kommunen også at det utredes muligheter for å ikke gjerde inn planområdet i sin helhet, eller om inngjerding kan deles opp i delområder. Kommunen forutsetter at eventuell inngjerding hensyntar passasje for små dyr og tilpasses i henhold til funn i en viltkartlegging, og at mener at viltkorridorene må koordineres med planer for *Løvbergsmoen solkraftverk* som planlegges bygd i umiddelbar nærhet. De skriver at vilttrekket må være skogkledd for å beholde sin funksjon, og at kantsoner rundt myr og vassdrag må beholdes for å sikre sin

funksjon som leveområde og viltkorridor. For å få en god oversikt over hvilke naturinngrep tiltaket vil medføre spør de også om detaljer for intern kabling og forankring av stativer og gjerder.

Fylkeskommunen skriver at en grundig avfallsplan, hvor det redegjøres for planlagt gjenbruk og gjenvinning etter endt konsesjonsperiode, må inkluderes. Videre, at en god konsekvensutredning bør inkludere en redegjørelse av opprinnelsesland til alle materialer og komponenter.

Som et svar til kommunens innspill om beskrivelse av terrengbearbeidelse, ryddebelter, kabling og forankring svarer Aneo at dette vil forklares i søknaden. Angående inngjerding svarer de at tiltaket er planlagt uten inngjerding. Dersom inngjerding allikevel blir relevant, vil de også vurdere avbøtende tiltak. Med tanke på fylkeskommunens etterspørsel om avfallsplan og redegjørelse av opprinnelsesland til materialer og komponenter, svarer Aneo at leverandører ikke er valgt på utredningsstadiet, og at dette hører naturlig hjemme i en detaljplan senere i prosjektet.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at tiltakshaver skal begrunne behovet for tiltaket samt hvorfor tiltaket er omsøkt på den valgte lokaliteten. Videre har vi fastsatt en rekke krav til beskrivelser av planområdet med arealinngrep og komponenter. NVE konstaterer at det ikke planlegges å gjerde inn området. Virkninger av dette skal utredes. Planområdets avgrensning skal beskrives og vises på kart, inkl. innstrålingssoner rundt selve solkraftverket. Det totale arealbehovet skal beregnes, hvorav både midlertidig arealbruk i anleggsperioden og den permanente arealbruken i driftsperioden (etter istandsetting) skal tallfestes. Det skal komme klart frem i utredningen hvordan tiltakshaver planlegger å bearbeide terrenget og hva som vil være virkningene av det planlagte inngrepet for alle relevante fagtema.

Når det gjelder fylkeskommunens innspill om krav til avfallsplan er det fastsatt i utredningsprogrammet at avfallsmengde, og håndtering og muligheter for resirkulering av dette, skal beskrives. Angående beskrivelse av opprinnelsesland for materialer og komponenter konstaterer NVE at det ikke er normalt at dette fastsettes i utredningsfasen av et prosjekt, men legger til grunn at detaljer om dette kommer senere i prosessen dersom tiltaket omsøkes og detaljplanlegges.

3.2.1 Nettilknytning

Elvia skriver at nettkapasiteten må avklares før det tilmeldes konsesjon. De har vurdert at det er tilgjengelig kapasitet til en solpark som mater inn 20 MW produksjon på 22 kV-nettet ved intakt nett, men at solparken må bli tilknyttet med vilkår som må utredes nærmere.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at nettilknytning skal beskrives. Utredningspunkter avhenger av om områdekonsesjonær eller tiltakshaver skal bygge og eie nettilknytning, men innebærer blant annet at kapasitet i nett og teknisk grensesnitt mot nettselskapet skal dokumenteres. NVE behandler omsøkt kabeltrasé samtidig som anleggsconsesjon, men minner om at avklart løsning for nettilknytning er en forutsetning for ev. konsesjon. Videre viser vi til NVEs veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg.

3.2.2 Beskrivelse av nullalternativ, andre planer og annet lovverk

Elverum kommune skriver de at det har kommet forslag om en snøskuterled mellom Elverum til Trysil som følger kraftlinja gjennom planområdet. De ber om at virkninger for denne leden utredes.

Flere av høringspartene har kommentert at store deler av utredningsprogrammet må ses i sammenheng med *Løvbergsmoen solkraftverk* som planlegges bygd i umiddelbar nærhet

Med tanke på kommunens innspill om snøskuterled, svarer Aneo at det ikke vil bygges under kraftlinja da dette ikke tillates av linjeeier.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at tiltakshaver skal beskrive forhold til andre planer og tiltak i influensområdet, hvorav kommunale planer, regionale planer og planer om andre solkraftverk i området skal inngå. *Løvbergsmoen solkraftverk* påpekes spesielt i denne sammenheng.

3.3 Virkninger for miljø og samfunn

3.3.1 Landskap

Elverum kommune anbefaler at visualiseringsanalyser gjøres fra det høyeste punktet i Enkebakken, de nærmeste boligene (gnr/bnr 95/27, 95/66 og 107/10), Langholsvegen og Hovindvegen. Videre skrive de at analyser fra Christianfjeld festning, Sørskogbygda kirke og Flotsberget også kan vurderes.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at tiltakshaver skal beskrive og vurdere hvordan tiltakets virkninger for landskap og landskapsverdier. Vi har også fastsatt krav om at tiltakshaver skal utarbeide visualiseringer som gir et representativt inntrykk av tiltakets visuelle virkninger, i tråd med anbefalte visualiseringspunkt fra kommunen.

3.3.2 Kulturminner

Elverum kommune orienterer om at traséen for den gamle Trysilvegen ligger langs eiendomsgrensen mellom blant andre gnr/bnr 90/3 og 88/44, nord i tiltaksområdet.

Aneo kommenterer at kulturminner befares som en del av utredningsarbeidet.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at tiltakshaver skal vurdere direkte, indirekte og visuelle virkninger av tiltaket for kulturminner og kulturmiljø. Traseen for den gamle Trysilvegen påpekes særlig i denne sammenheng.

3.3.3 Friluftsliv

Statens vegvesen påpeker krav til utredning av friluftslivsvirkninger, og forutsetter at turstier som eventuelt kommer i konflikt med anlegget legges om.

Elverum idrettsråd skriver at det er grunn til å tro at eksisterende trasé for skiløypenettet vil måtte flyttes på grunn av ferdselsforbud, og at dette bør avklares med de som kjører løypene.

Elverum kommune forutsetter at beboere i området beholder tilgang til stiene som går fra boligene og ut i skogen. De skriver at virkninger for friluftsliv må utredes. De legger til at utredninger med utgangspunkt i Strava er fint, men at det må komme frem at denne type registrering på langt nær synliggjør all bruk av skogen.

Som svar til innspillene over bekrefter Aneo at de vil gå i dialog med Elverum idrettsråd om eventuell omlegging av turstier og skiløyper, og med naboer for å få konkrete innspill.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at tiltakshaver skal beskrive dagens bruk av plan- og influensområdet til friluftsliv, herunder jakt, fiske og ev. annen bruk. Tiltakets virkninger for dagens bruk av området skal vurderes.

3.3.4 Lysrefleksjon

Statsforvalteren ber om at utredning av visuelle virkninger også omfatter refleksjon av solstråling fra anlegget. De spør om det er mulig at panelene kan dekket av et ytre lag som hindrer lysrefleksjon uten at det medfører vesentlig produksjonstap.

Angående forebyggende tiltak for lysrefleksjon, svarer Aneo at antireflekerende belegg er en mulighet og at behovet for dette vil undersøkes.

NVE har fastsatt i utredningsprogrammet at lysrefleksjon skal utredes, og refleksjonsvirkninger på landskapsverdier eller annen tredjepart skal beskrives.

3.3.5 Folkehelse

Elverum kommune skriver at folkehelse anses som et viktig tema, og at det må vurderes hvordan tiltaket påvirker de som bor i området – både visuelt og med tanke på støy.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at tiltakshaver skal gjøre en samlet vurdering av virkningene for befolkningens helse, og at eventuelle behov for avklaringer på temaet bør avklares med kommunen.

3.3.6 Naturtyper

Elverum kommune forutsetter at det gjennomføres kartlegging av biologisk mangfold og at kartleggingen sees opp mot rapporten *Ansvarstyper og ansvarsarter i Hedmark*. Kommunen ønsker videre at myr ikke berøres, og skriver at buffersoner rundt myr og våtmarker må utredes. De stiller spørsmål ved om området er godt nok kartlagt med tanke på for eksempel myrddybde og ved om kartet viser rett utstrekning av myrene. De spør også om anlegget eventuelt vil påvirke våtmarksområdene ved Årtjennskjølen og Damtjernsområdet.

Naturvernforbundet i Sør-Østerdal viser til naturtypen sandfuruskog i planområdet, og at Elverum har et spesielt ansvar for å ta vare på områder med denne naturtypen. De mener derfor sandfuruskogen må bli et viktig tema i det videre planarbeidet. Naturvernforbundet ønsker også at anleggets eventuelle konsekvens for myrene utredes, og at dette må knyttes opp mot både biologisk mangfold og klima. De mener også at kartgrunnlaget i meldingen er for dårlig, og ikke gir en god oversikt over naturtyper som inngår i planområdet.

Statsforvalteren skriver at kunnskapsgrunnlaget for området er mangelfullt per nå, og at det er viktig at området blir kartlagt for å belyse hvilke arter og naturtyper som kan bli påvirket av tiltaket, samt eventuelle avbøtende tiltak. De anser også inngrep i myr som uheldig. I tillegg til konsekvenser som tiltaket vil få for myrene i klimaperspektiv, poengterer de at det er viktig at utredningen tar for seg myrområdenes betydning som økologisk funksjonsområde og leveområde for arter. Videre, at det bør sees nærmere på løsninger eller tilpasninger som gjør at bruk av myrområder i særlig grad kan unngås. De anbefaler som vilkår til eventuell konsesjon at

myrområdene blir restaurert tilbake til naturtilstand, og så de som er grøfta før dette tiltaket er igangsatt.

Elverum sopp- og nyttevekstforening skriver at Elverum er kommunen i Norge med flest sandfuruskoglokaliteter og med de største forekomstene av sandfuruskogsopper, og konkluderer med at det ville vært en tragedie for det biologiske mangfoldet i kommunen og i Norge som helhet om dette området nedbygges.

I forhold til kartlegging av naturtyper svarer Aneo at dette vil bli gjort iht. Miljødirektoratets instruks, og at de vil bestemme endelig planområde basert på dette. Videre, at det iht. instruksene ikke skal bygges på intakt myr eller viktige naturtyper, og at buffersoner rundt myrer vil beskrives i konsesjonssøknaden. De ser for seg at det kan bygges på grøftede myrområder med forbehold om restaurering, og imøteser en dialog angående restaurering av myrområder etter endt konsesjonstid.

NVE har fastsatt en rekke krav til utredning av naturtyper. Det skal gjennomføres kartlegging av naturtyper i planområdet og aktuelle traseer for adkomstvei. Kartgrunnlaget skal der det er relevant oppdateres med naturtyper basert på kartlegging fra utredningsarbeidet. I utredningene skal naturtyper av vesentlig nasjonal eller regional interesse spesielt vektlegges. Tiltakshaver skal også vurdere tiltakets virkninger for økosystemene og økologiske funksjonsområder. Med tanke på vilkår til eventuell konsesjon, som vilkår om restaurering av myr, vil NVE først ta stilling til dette i forbindelse med behandling av søknad om konsesjon.

3.3.7 Vegetasjon

Elverum kommune forutsetter at det bevares så mye av den naturlige vegetasjonen og bunndekket som mulig. De stiller spørsmål ved om anleggsarbeidet og fremtidig drift vil ha en negativ effekt på naturen i området, gjennom graving og eventuell slitasje i forbindelse med kontroll av anlegget.

Naturvernforbundet i Sør-Østerdal ønsker at det gjøres en grundig artskartlegging av sopp, lav, karsporeplanter og blomsterplanter for å øke kunnskapsgrunnlaget.

Innlandet fylkeskommune understreker at offentlige kartdatabaser ikke nødvendigvis viser hvilke områder som er viktig økologiske funksjonsområder for arter i dag, og at man gjerne er avhengig av lokalkunnskap og befarung i felt.

Elverum sopp- og nyttevekstforening viser til NINA-rapport 1042 (2014) og skriver at sandfuruskog er en naturtype som huser spesialiserte arter og at det fungerer som hotspot-habitat for sjeldne og rødlistede sopparter og stedvis også for enkelte lav- og karplanter. Videre viser de til funn av flere rødlista sopparter i forbindelse med deres befaringer.

Aneo kommenterer at de vil gjennomføre befarung i felt på naturmangfold, og at de vil utrede viktige naturtyper i konsekvensutredningen.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt flere krav til utredning av vegetasjon. Det skal gjennomføres kartlegging og utredning av rødlistede og forvaltningsprioriterte arter som kan berøres av tiltaket, samt beskrives tiltak som kan redusere negative virkninger.

3.3.8 Dyreliv

Elverum kommune er skeptiske til at dyreliv utredes kun basert på eksisterende kunnskap slik det er foreslått i meldingen, og ber om at dette vurderes grundig. De henviser til spor etter vilttrekk fra befarings, og skriver at endring bevegelsesmønster for vilt må utredes. Videre at dette må knyttes opp mot konsekvenser både for naboer og trafikksikkerhet i området.

Naturvernforbundet i Sør-Østerdal skriver at de er uenige i at det ikke bør gjøres en ny kartlegging av dyreliv i området. De ønsker at det utføres en artskartlegging av insekter, amfibier, fugl og pattedyr i området, og at det vurderes hvilken betydning et solkraftverk vil ha på disse.

Statsforvalteren anbefaler at det innhentes ny kunnskap om dyreliv og insektliv i planområdet. De henviser spesielt til flere dammer og et område med flygesand innenfor planområdet, som kan være habitater for en rekke amfibier og insekter.

Med tanke på dyreliv kommenterer Aneo at kartlegging av insekter i stor grad gjøres ved å kartlegge viktige leveområder for insekter. De påpeker at vannarealene vil skånes for utbygging, og at økosystemet her dermed vil bestå. Angående flygesand sier de at det er flere steder med sand i forbindelse med rik sandfurskog-områdene og at det ikke vil bygges solceller på disse områdene.

NVE har fastsatt en rekke krav til utredning av dyreliv. Det skal gjennomføres kartlegging av dyreliv i planområdet i samråd med lokale og regionale myndigheter og organisasjoner, og ved feltebefaringer. Det skal beskrives hvordan tiltaket kan påvirke kritisk truede, sterkt truede og sårbare arter, samt områdets verdi som økologisk funksjonsområde.

3.3.9 Geologisk mangfold

NVE konstaterer at deler av planområdet ligger nært opp til områder som i NGUs databaser er registrert som geologisk verneverdige områder.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at tiltakshaver skal identifisere og beskrive områder som er definert som geologisk arv og som kan bli berørt av tiltaket. Tiltakets virkninger for slike områder skal vurderes. Utredningen skal sees i sammenheng med utredning av naturtyper og vegetasjon.

3.3.10 Samlet belastning og andre sumvirkninger

Elverum kommune skriver det vil være viktig å inkludere planer for nærliggende *Løvbergsmoen solkraftverk* i visualiseringsarbeidet, og spør også om totalbelastningen av ryddebeltet denne i sammenheng. De skriver videre at det er viktig å få fram hva totalbelastningen for hele området blir, med tanke på planene for planlagt solkraftverk på naboeiendommene, og at inngjerding og bevegelse for vilt er en viktig del av dette.

For å bedømme belastningen som solkraftverket kan bety for naturen i området mener også Naturvernforbundet i Sør-Østerdal at planene må sees i sammenheng med planer for *Løvbergsmoen solkraftverk* som planlegges bygd i umiddelbar nærhet. De ber om at NVE fastsetter et utredningsprogram der de to anleggene må vurderes under ett.

Med tanke på naturmangfold og spesielt naturtypen sandfuruskog mener Statsforvalteren at konsekvenser som tiltaket kan få på et økosystem må vurderes på en større skala enn at det kun fokuseres på naturen i planområdet.

Elverum kommune og Statsforvalteren mener at totalbelastningen av landbruk, og spesielt skogbruk, for regionen som en helhet må vurderes. De henviser til flere store solcelleanlegg som planlegges på skogarealer i Innlandet, og at det er viktig å belyse virkninger på skogbruket i kommunen.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at det skal gjøres en vurdering av i hvilken grad tiltaket, i kombinasjon med andre eksisterende eller planlagte tiltak, samlet kan påvirke forvaltningsmålene for arter og naturtyper. I tillegg skal det gjøres en vurdering av om tiltaket kan gi vesentlige negative virkninger for definerte økosystemer og landbruket i regionen. NVE konstaterer at *Løvbergsmoen solkraftverk* planlegges utbygd av en annen tiltakshaver, og at Aneo ikke kan pålegges å gjennomføre en fullstendig konsekvensutredning av begge tiltakene samlet. Dette andre kraftverket bør allikevel tas spesielt hensyn til i utredningen, og tillegges vesentlig vekt med tanke på samlet belastning og sumvirkninger. NVEs nettsider om [samlet belastning/sumvirkninger](#) gir mer informasjon om begrepene.

3.3.11 Samfunnssikkerhet

Elverum kommune og Statsforvalteren anbefaler at det planlegges å utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse. Statsforvalteren anbefaler at dette gjøres i tråd med metoden som er beskrevet i veileder «Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging» som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ga ut i 2017.

Statens vegvesen skriver at det i forbindelse med transport er viktig å beskrive antatt trafikkmengde og særlig vurdere konsekvenser for trafikksikkerheten i området.

Angående trafikksikkerhet svarer Aneo at kjøring inn/ut av offentlig av vei vil beskrives i konsesjonsutredningen, og at detaljer rundt kjøring vil følge i detaljplan.

NVE konstaterer at verken energiloven eller KU-forskriften stiller krav om ROS-analyse, men at KU-forskriftens § 21 stiller krav om vurdering av vesentlige virkninger for beredskap og ulykkesrisiko. NVE har i utredningsprogrammet fastsatt en rekke krav til utredning av sikkerhet med tanke på risiko for selve anlegget og for tredjepart. Virkninger på trafikksikkerhet skal være en del av Utredningen skal gjennomføres i tråd med gjeldende veileder for ROS-analyser i planlegging etter plan- og bygningsloven utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

3.3.12 Naturfare

NVE konstaterer at store deler av planområdet er definert som aktsomhetsområde for flom i NVEs temakart.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at tiltakshaver skal utrede virkninger som eventuell flom kan ha for anlegget. Det skal utarbeides faresonekart som viser utbredelse av flomhendelser.

3.3.13 Vassdrag og vann- og grunnforurensing

Elverum kommune skriver at Nistilen ikke må berøres og at det må settes av en tilfredsstillende kantsone langs bekken. Videre, at inngrep i kantvegetasjonen må unngås. De stiller også spørsmål til hvordan tiltaket vil påvirke anlegget vil påvirke våtmarksområdene nedstrøms ved Årtjennskjølen og Damtjernsområdet.

Statsfovalteren viser til at Nistilen inngår i planområdet. De skriver at kvaliteten i elva tilsier at den kan være viktig for fisk og andre organismer. De understreker viktigheten av at kantvegetasjonen opprettholdes og skriver at det ikke må gjøres tiltak i eller nær vannforekomster som reduserer verdien som leveområde for fisk eller som skaper vandringshinder.

Innlandet fylkeskommune skriver at vassdrag og vannmiljø bør konsekvensutredes, og henviser til at avrenning vil kunne skje både fra drift og eventuelle lekkasjer. De peker spesielt til tre mindre bekker som vil bli berørt av tiltaket og at solkraftverket vil ligge relativt tett på både Posttjennet og Nistilen.

Aneo svarer at kantvegetasjonen rundt Nistilen, Posttjennet og mindre bekker vil bevares. Videre, at solceller og stativer ikke har risiko for oljelekkasje, men at trafoer er elementet med størst fare for lekkasje. De påpeker at disse kan plasseres i god avstand fra vannforekomstene, og at lekkasjer generelt må hensyntas i byggeperioden.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt en rekke krav til utredning av virkninger for vassdrag, også utenfor planområdet. Tiltakshaver skal kartfeste alle inngrep som kommer i berøring med vassdrag, inkl. fjerning av kantvegetasjon.

3.3.14 Klima

Elverum kommune skriver at CO₂-regnskap må utarbeides for tiltaket, og at regnskapet må inkludere konsekvensen av at det ikke skal vokse skog på dette arealet de neste 30 årene.

Naturvernforbundet skriver at skog representerer et betydelig karbonlager og at fjerningen av den for å gi plass til solkraftverk vil gi store utslipp. De mener det er galt å etablere solkraftverk på myr, da disse blant annet er verdifulle karbonlagre.

Norskog mener at et realistisk klimaregnskap forutsetter at man ikke bruker tall for klimagassutslipp ved produksjon av strøm utenfor Norge (Europeisk miks), og benytter Miljødirektoratets kalkulator for klimautslipp fra arealbruksendringer. Videre, at man må ta hensyn til virkeproduksjon med påfølgende substitusjonseffekter for klimagassutslipp.

Aneo svarer at klima er et utredningstema og at tap av skog vil inngå i klimaregnskapet.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at det må utarbeides et anslag over klimanytten av tiltaket. Anslaget skal ta høyde for utslipp forbundet med arealbruksendringer, bearbeiding av karbonholdige masser, herunder uttak av skog som ikke gjenplanter, ev. drenering av myr i tillegg til utslipp forbundet med produksjon av nødvendige materiell til solkraftverket. Med tanke på Norskogs innspill om at et klimaregnskap ikke kan baseres på en europeisk energimiks, mener NVE at nettopp europeisk energimiks er det mest relevante sammenligningsgrunnlaget. Dette fordi det europeiske elektrisitetsmarkedet er sterkt integrert med det norske, og at norsk eksport av

fornybar overskuddsenergi kan tas hensyn til i en slik sammenligning. Slik kan man få et mer helhetlig bilde av klimanytten, og best vurdere den globale klimapåvirkningen av solkraft i Norge.

3.3.15 Landbruk

Elverum kommune mener at landbruk bør utredes som et eget tema i konsekvensutredningen.

Statsforvalteren skriver at det er viktig at landbruksmessige konsekvenser av tiltaket blir belyst og vurdert, spesielt ettersom Jordlova §§ 9 og 12 ikke gjelder for tiltak med konsesjon etter Energilova § 3-1. De mener også at tiltakets konsekvenser for skogbruk bør inngå som et tema i konsekvensutredningen.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt vilkår om at virkninger for landbruk skal vurderes i kommunikasjon med landbruksmyndighetene i kommunen.

3.3.16 Annen infrastruktur

Elverum kommune forutsetter at eksisterende veier/skogsbilveier benyttes for adkomst til anlegget. Ved eventuelt behov for nye veger mener de at må dette utredes.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet påpeker viktigheten av å forebygge forstyrrelser på ekomtjenester ved etablering av solkraftverk, da forstyrrelser på eksempelvis mobilnettene har stort skadepotensiale.

Angående behov for nye veier svarer Aneo at noen veier og kjørestærkt terreng må etableres, men at ikke planlegges å kjøre i myrområdene. Med tanke på forstyrrelser på ekomtjenester svarer de at de vil undersøke om dette er en kjent problemstilling i andre land.

NVE har i utredningsprogrammet fastsatt at tiltakshaver skal vurdere om tiltaket kan medføre virkninger for blant annet veitrafikk og kommunikasjonssystemer.

4 Oppsummering

På bakgrunn av melding med forslag til utredningsprogram fra Aneo, innkomne merknader og egne vurderinger, har NVE fastsatt et utredningsprogram for den planlagte byggingen av Løvbergsmoen sør solkraftverk, se eget brev NVE ref. 202311151-24.

Utredning av alternative områder som ikke var omfattet av den opprinnelige meldingen er ikke del av NVEs saksbehandling og utredningsprogram. Ideelt sett burde alle relevante arealer være omfattet i en melding før den høres, men da melding for solkraftverk er frivillig kan ikke Aneo pålegges å legge frem en ny melding med nye utredningsområder. Dersom det ikke legges frem en ny melding vil imidlertid NVE pålegge Aneo å vurdere i hvilken grad det fastsatte utredningsprogrammet også kan legges til grunn for eventuelt nye arealer som ikke har vært del av saksbehandlingen. NVE påpeker at det kan bli relevant med ytterligere utredninger, og dette bør avklares i dialog med aktører med lokal kjennskap til de aktuelle områdene. NVE har etter en behovsvurdering mulighet til å kreve ekstra utredninger i forbindelse med behandling av søknad om konsesjon.

NVE understreker at informasjonen som fremkommer i en søknad etter energiloven med tilhørende utredninger basert på dette utredningsprogrammet, i tillegg til eventuelle ekstra

utredninger, vil utgjøre beslutningsgrunnlaget for NVEs konsesjonsavgjørelse sammen med de høringsinnspill vi mottar gjennom den offentlige høringen.

Vedlegg A – Sammenfatning av høringsuttalelser

Meldingen med forslag til utredningsprogram ble sendt på høring 21.08.2023. Fristen for å komme med merknader ble satt til 21.09.2023.

Følgende instanser fikk meldingen på høring direkte: Statens vegvesen, Den Norske Turistforening, Natur og Ungdom, Norges Bondelag, Statnett SF, Miljøstiftelsen Bellona, Meteorologisk institutt, Fornybar Norge, Forsvarsbygg, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Miljødirektoratet, Norges Miljøvernforbund, Olje- og energidepartementet, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Birdlife Norge, Luftfartstilsynet, Norskog, Sabima, Samarbeidsrådet For Biologisk Mangfold, ELVIA AS, Avinor AS, Mattilsynet, NHO Reiseliv, Elverum kommune, Zero Emission Resource Organisation AS, Naturvernforbundet i Hedmark, Forum for natur og friluftsliv Innlandet, Norges Skogeierforbund, Norsk solenergiforening, Norges Jeger og Fiskerforbund – Hedmark, Hedmark Bondelag, Fortidsminneforeningen, Fortidsminneforeningen i Hedmark, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, DNT Elverum, Landbruksdirektoratet, Norsk Friluftsliv, Naturvernforbundet, Naturvernforbundet i Elverum og Åmot, Statsforvalteren i Innlandet, Finnskogen natur & kulturpark, Innlandet fylkeskommune, DNT Finnskogen og omegn, NØK Fornybar AS, Viken skog SA, Offshore Norge AS, Elverum idrettsråd, Elverum turforening, Elverum sopp- og nyttevekstforening og Løvbergsmoen vel.

Følgende instanser fikk meldingen til orientering: Norsk institutt for by- og regionforskning og Aneo

Innkomne merknader

NVE mottok 13 høringsuttalelser til meldingen. Samtlige uttalelser er sammenfattet under.

Mattilsynet skriver i brev av 29.08.2023 at de ikke har noen kommentarer basert på foreliggende opplysninger. De ber om å holdes oppdatert i videre saksgang.

Statens vegvesen skriver i brev av 16.09.2023 at det er viktig å beskrive antatt trafikkmengde i anleggsperioden i konsekvensutredningen, og at trafiksikkerhet må vurderes nøye. De forutsetter også at turstier som eventuelt kommer i konflikt med anlegget vil legges om.

Elverum kommune skriver i brev av 19.09.2023 at de i utgangspunktet er positive til produksjon av fornybar energi, men at det er viktig at dette ikke skjer på bekostning av naturtyper eller arter som er sårbare eller truet. De påpeker at arealet ikke er regulert for solkraft i gjeldende kommuneplan. Dette kan eventuelt legges inn i kommuneplanens arealdel i forbindelse med pågående revisjon, eller så må det søkes om dispensasjon fra LNF-formålet.

Kommunens høringsinnspill er videre skissert tematisk og punktvis:

Landbruk

- Kommunen ønsker at landbruk utredes som et eget tema i konsekvensutredningen. Konsekvens for skogbruk er viktig for området, og det er dyrkbar mark på deler av arealet.
- De mener at totalbelastningen for hele området må vurderes, siden det også planlegges solkraftverk på naboeiendommen. Sammenhengen mellom planene på de ulike eiendommene må ses under ett. Inngjerding og bevegelse for vilt er en viktig del av dette.

Vassdrag og myr

- De retter fokus på vassdrag og våtmark/myr/torvmark, og stiller spørsmål ved om myrene i området er godt nok kartlagt. De vil eventuelt stille krav til dette og påpeker at det er usikkerhet ved om kartet viser rett utstrekning av myrene.
- De skriver at Nistilen ikke skal berøres og at det må settes av en tilfredsstillende kantsone langs bekken. Inngrep i kantvegetasjonen må unngås. Kantsonen må fungere som et område for opphold og bevegelse for vilt, og må dermed være mer enn kun en kantsone for bekken, jf. Vannressursloven § 11.
- De spør om anleggsarbeidet og framtidig drift vil ha negativ effekt på naturen i området.
- De spør om hvordan solkraftverket eventuelt vil påvirke våtmarksområdene nedstrøms ved Årtjennskjølen og Damtjernsområdet.

Konsekvenser for naboer til tiltaket

- De skriver at konsekvensen for boligene som ligger nært tiltaksområdet må utredes, herunder både visuelt og med tanke på støy. I forbindelse med folkehelse anser kommunen at friluftsområdet er viktig for dem som bor i nærheten. De forutsetter at det avsettes tilfredsstillende arealer mellom tiltaksområdet og boligene, og at beboere beholder tilgang til stiene ut i skogen.
- Kommunen forutsetter at tiltakshaver har god dialog med naboene.
- De skriver at endring i bevegelsesmønsteret for vilt må utredes. Dette fordi vilt som må finne nye områder for trekk mellom Løvbergsmoen og Hernes kan få konsekvenser for de som bor i området, da det vil kunne bli økt antall hjortevilt i boligområdene langs rv. 25.

Trafikksikkerhet

- Kommunen mener at endring i bevegelsesmønsteret for vilt må utredes med tanke på trafikksikkerhet, og må ses i sammenheng med tiliggende solkraftverk. Dette gjelder både for Langholsvegen og rv. 25.

Planområdet, arealinngrep og komponenter

- Kommunen ber om en detaljert utredning av terrengbearbeidelsen som kreves i området, og hva konsekvensene av dette er og størrelse av arealet som berøres av terrenginngrep.
- De ber om å få spesifisert størrelse på ryddebeltet rundt anlegget, og totalbelastningen av dette sett i sammenheng med et eventuelt tilstøtende solkraftverk.
- De forutsetter at det bevares så mye av den naturlige vegetasjonen og bunndekket som mulig.
- Kommunen ønsker ikke at myr skal berøres. De mener størrelsen på buffersoner rundt myr og våtmarker må utredes for å unngå punktering av myr, og for å sikre at de består som økologiske funksjonsområder.

- De mener at planen for tilbakeføring må være konkret og relativt detaljert, inkludert plan for å sikre ressurser til dette.
- Som adkomst til anlegget forutsetter kommunen at eksisterende veier benyttes. Ved eventuelt behov for nye veier vil de ha dette utredet, slik at arealinngrepet blir minst mulig.
- De skriver at avbøtende tiltak må komme tydelig fram i konsekvensutredningen.
- De spør om alle kabler i anlegget skal legges i bakken, og eventuelt konsekvensene av dette naturinngrepet.
- De ber om at forankring for paneler og gjerder spesifiseres, og at naturinngrep det medfører omfattes av utredningen.

Landskap

- I arbeidet med å vise de visuelle virkningene av tiltaket mener kommunen det er viktig å inkludere tiltaket på naboeiendommen.
- Kommunen anbefaler visualiseringsanalyser fra:
 - det høyeste punktet i Enkebakken
 - de nærmeste boligene: gnr/bnr 95/27, 95/66 og 107/10
 - Langholsvegen (på strekningen ved tiltaket)
 - Hovindvegen
 - Christianfjeld festning, Sørskogbygda kirke og Flotsberget kan også vurderes.

Kulturminner og kulturmiljø

- Kommunen orienterer om at traséen for den gamle Trysilvegen ligger langs eiendomsgrensen mellom blant andre gnr/bnr 90/3 og 88/44, nord i tiltaksområdet.

Friluftsliv

- Kommunen peker på at konsekvensen for friluftslivet må utredes. Det er flere stier i området, og knyttes til Knippgrenda via en undergang (under rv 25).
- Kommunen informerer om at det har tidligere kommet forslag om en scooterled fra Elverum til Trysil. Starten på denne leden er foreslått i dette området, der en har tenkt å benytte kraftlinja som trase. Det vil bli vurdert om dette skal legges inn i kommende arealplan. Konsekvensen for dette må vurderes/utredes.

Naturtyper

- Kommunen forutsetter grundig kartlegging av biologisk mangfold på arealet. Kommunen viser til rapporten Ansvarsnaturtyper og ansvarsarter i Hedmark, som omtaler en rekke naturtyper og arter som Elverum har et ekstra ansvar for.

Dyreliv

- Dyreliv foreslås omtalt i konsekvensutredningen basert på eksisterende kunnskap. Kommunen stiller spørsmål ved om dette er tilstrekkelig, og ber om en grundig vurdering av dette.
- Kommunen viser til befaring i området i september der det ble funnet flere tråkk/stier som vitner om at det er vilt i området.
- De mener at vilttrekkene gjennom området er viktig, og binder sammen Svartholtet med Hernes. De viser til noen eksisterende lokalkunnskap om dette, og at vilttrekk må kartlegges
- Dersom inngjerding blir relevant ønsker kommunen ønsker at tiltakshaver vurderer om det er nødvendig å gjerde inn hele området, eller om inngjerding kan deles inn i mindre områder. Med bakgrunn i kartleggingen av vilttrekk forutsettes de at inngjerdingen tilpasses funn i viltkartleggingen.
- De skriver at viltkorridorene må koordineres med tiliggende solkraftverk, og at vilttrekket gjennom området må være skogkledd for å beholde sin funksjon. Videre, at kantsonene rundt myr og vassdrag med årssikker vannføring beholdes for å sikre sin funksjon som leveområde og viltkorridor.
- Kommunen ber også om at tiltakshaver sikrer at små dyr kan passere under/gjennom gjerdet.

Klima

- Kommunen skriver at CO2-regnskap må utarbeides for tiltaket, og at regnskapet må inkludere konsekvensen av at det ikke skal vokse skog på dette arealet de neste 30 årene.

Annet

- Kommunen savner krav om en risiko- og sårbarhetsanalyse for tiltaket.
- I kap. 3.1 stilles det spørsmål ved om det kan gis unntak fra foryngelsesplikten etter Skogbruksloven § 6. Kommunen påpeker at ved et eventuelt ja til dispensasjon fra kommuneplanens arealdel til å bygge solkraftverk faller foryngelsesplikten bort. Da anlegget ikke lenger produserer solenergi og anlegget tas ned, vil det igjen være foryngelsesplikt for arealet.
- Kommunen å viser til de kommunale temaplanene som er tilgjengelig på kommunens nettside. De skriver det vil lette kommunens saksbehandling dersom de får tilsendt et omriss av planområdet i SOSI-format.

Elvia AS skriver i brev av 20.09.2023 at nettkapasitet må avklares før det eventuelt gis konsesjon. De har vurdert at det er tilgjengelig kapasitet til en solpark som mater 20MW på 22kv-nett, men at det må tilknyttes med vilkår som må utredes nærmere. De skriver videre at tiltakshaver har bestått modenhetsvurdering og at tilknytningsforespørselen er oversendt Statnett for driftsmessig forsvarlig vurdering i transmisjonsnettet, samt forespørsel om å reservere kapasitet.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skriver i brev av 19.09.2023 at Ekomloven vil få anvendelse ved etablering av solkraftverk. De påpeker viktigheten av å forebygge forstyrrelser på ekomtjenester ved etablering av solkraftverk, da forstyrrelser på eksempelvis mobilnettene har stort skadepotensiale.

Naturvernforbundet i Sør-Østerdal skriver i brev av 18.09.2023 at kartgrunnlaget i meldingen er for dårlig, og ikke gir en god oversikt over naturtyper som inngår i planområdet. Etter egen befarung i området viser de til funn av naturtypene sumpskog, sandfuruskog, myr og tett ungskog. De legger vekt på at vesentlige deler av planområdet består av sandfuruskog, som er et habitat for sjeldent og spesialisert naturmangfold. Naturvernforbundets befarung i området har også ført til funn av flere rødlistede sopparter, og de mener at hensynet til sandfuruskog må bli et viktig tema for videre planarbeid. De mener det bør gjøres en grundig artskartlegging av sopp, lav, karsporeplanter og blomsterplanter i området. Videre at dyrelivet i området bør kartlegges, og de vil kreve at det gjøres en artskartlegging av insekter knyttet til sandfuruskogen, amfibier (myr, dammer og tjern), fuglene i området og pattedyra.

Naturvernforbundet tar videre opp diskusjonen om betydningen av avskoging med tanke på klima. Det samme gjelder for myrområder, og de ber om solkraftverkets eventuelle betydning for disse områdene blir undersøkt med tanke på myrenes egenskaper som karbonlagre, flomdempere og biologisk mangfold.

Naturvernforbundet fremhever også at belastningen som solkraftverket kan ha på naturen må ses i sammenheng med *Løvbergsmoen solkraftverk* som planlegges i det tilliggende området. De ber om at NVE fastsetter et utredningsprogram der de to anleggene vurderes samlet.

Norskog skriver i brev av 20.09.2023 at det i et skogbruksperspektiv ikke er ønskelig å bruke skogbruksarealer til kraftproduksjon. De viser blant annet til reduserte av arealer der det kan drives bærekraftig skogbruk, redusert karbonbinding i skog og negative konsekvenser for jakt, fangst og fiske og friluftsliv.

Norskog skriver at dersom konsekvensutredninger og vurderinger av klimaeffekter skal være realistiske, må de bygges på fornuftige forutsetninger. Det innebærer blant annet at klimaregnskap ikke kan støtte seg på generelle forutsetninger om klimagassutslipp ved produksjon av strøm utenfor Norge. De mener at det må tas hensyn til virkeproduksjon med påfølgende substitusjonseffekter for klimagassutslipp.

Norskog bemerker også at solkraftverk kan ha positive virkninger i et grunneierperspektiv. Det kan gi bedre avkastning enn ordinær skogdrift, som igjen kan gi muligheter for optimalisert drift og forvaltning på resterende arealer på eiendommen.

I et samfunnsperspektiv påpeker Norskog at det er snakk om store terrenginngrep som vi vet lite om hvor reversible er. De legger til grunn at behovet for energi i fremtiden ikke vil avta, og at det er sannsynlig at en eventuell konsesjon vil bli kunne bli forlenget. I den forstand anser de inngrepet som irreversibelt, og at beslutninger om hvorvidt arealet skal brukes til produksjon av råstoff eller kraft må tas på et grundig faktagrunnlag.

Elverum sopp- og nyttevekstforening (ESNF) skriver i brev av 19.09.2023 at sandfuruskogen på Løvbergsmoen er et verdifullt sandfuruskogområde i norsk sammenheng. De henviser til at

Elverum er kommunen i Norge som har flest presumptivt verdifulle sandfurskogslokaliteter med de største forekomstene av sandfurskogssopper, og mener at vil være en tragedie for det biologiske mangfoldet i Elverum kommune og i Norge som helhet om dette verdifulle området nedbygges.

ESNF skriver også at de har deltatt på en kartlegging sammen med Naturvernforbundet i Sør-Østerdal, og at det her ble funnet seks rødlista arter i tillegg til andre vanlige og mer uvanlige furskogarter.

Forsvarsbygg skriver i brev av 21.09.2023 at solkraftanlegg potensielt kan gi elektromagnetiske forstyrrelser på nærliggende sensor- og radiokommunikasjonsanlegg, og at det kan gi risiko for refleksjoner og blinding. Videre, at det er potensiale for termikk-oppadgående luftstrømmer ved oppvarming av paneler, og at varmegenererende paneler kan være tiltrekkende for dyr og fugler.

De bemerker imidlertid Forsvaret ikke har anlegg der disse effektene er relevante i dette området, og at tiltaket trolig ikke vil ha negative virkninger for Forsvaret.

Statsforvalteren i Innlandet skriver i brev av 21.09.2023 at det er behov for stabil forsyning av fornybar elektrisk kraft, men at de er opptatt av at ny solkraftproduksjon kommer i minst mulig konflikt med viktige arealhensyn. De kommenterer at det er flere saker relatert etablering av solkraftverk i kommunen, og etterlyser en helhetlig vurdering av behov og disponering av areal.

Statsforvalteres videre innspill følger tematisk.

Landskap og visuelle virkninger

Statsforvalteren skriver at anlegget bør utredes med tanke på refleks av solstråling, og lurer på om det er mulig å dekke til paneler eller bekle dem med noe som ikke reflekterer sollys.

Vannforvaltning og forurensing

Statsforvalteren skriver at planområdet berører elva Nistilen og en annen elv som ikke er navngitt, og at kvaliteten på elvene tilsier at de kan være viktige for fisk og vannlevende organismer. De mener at kantsoner må ivaretas, og at det ikke må gjøres andre tiltak som reduserer verdien som leveområde for fisk eller skaper nye vandringshinder.

Naturmangfold

Statsforvalteren skriver at det er begrenset med registrerte naturverdier i området, med unntak av noen rødlistede sopper og noen naturtyper. De mener at kunnskapsgrunnlaget per nå er for mangelfullt til å vurdere hva slags konsekvenser solkraftverket vil kunne få, og sier at det skal foretas en nærmere kartlegging av området med fokus på naturtypen sandfurskog og sopparter knyttet til denne naturtypen. De vil at tiltaket vurderes med effekt på økosystemnivå, og ikke kun fokuserer på konsekvenser innenfor planområdet.

Statsforvalteren anbefaler at det innhentes ny kunnskap om dyreliv og insektliv i planområdet. De henviser spesielt til flere dammer og et område med flygesand innenfor planområdet, som kan være habitater for en rekke amfibier og insekter.

Statsforvalteren anser inngrep i myr som uheldig. I tillegg til konsekvenser som tiltaket vil få for myrene i klimaperspektiv, poengterer de at det er viktig at utredningen tar for seg myrområdenes

betydning som økologisk funksjonsområde og leveområde for arter. Videre, at det bør sees nærmere på løsninger eller tilpasninger som gjør at bruk av myrområder i særlig grad kan unngås. De anbefaler som vilkår til eventuell konsesjon at myrområdene blir restaurert tilbake til naturtilstand, og så de som er grøfta før dette tiltaket er igangsatt.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Statsforvalteren synes det er positivt at det planlegges å utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse, og anbefaler at dette gjøres i tråd med metoden som er beskrevet i veileder «Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging» som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ga ut i 2017.

Landbruk

Statsforvalteren skriver at det er viktig at landbruksmessige konsekvenser av tiltaket blir belyst og vurdert, spesielt ettersom Jordlova §§ 9 og 12 ikke gjelder for tiltak med konsesjon etter Energilova § 3-1. De mener også at tiltaket konsekvenser for skogbruk bør inngå som et tema i konsekvensutredningen. Det henvises til flere store solcelleanlegg som planlegges på skogarealer i Innlandet, og at det er viktig å belyse virkninger på skogbruket i kommunen.

Avinor AS skriver i brev av 21.09.2023 at solkraftverket ikke er berørt av restriksjonsplaner for Avinors lufthavner, og at det ikke vil ha negative påvirkninger på Avinors tekniske systemer. De viser til regelverk for rapportering, registrering og merking av eventuelle luftfartshinder, og at eventuelle klager om blending fra piloter kan lede til krav om endringer eller avbøtende tiltak.

Innlandet fylkeskommune skriver i brev av 22.09.2023 at de er positive til at anlegget planlegges uten inngjerding. Videre, at forslaget til konsekvensprogram fremstår som utfyllende, men at en grundig avfallsplan, hvor det redegjøres for planlagt gjenbruk og gjenvinning etter endt konsesjonsperiode, må inkluderes. De mener også at det bør inkluderes en redegjørelse av opprinnelsesland til alle materialer og komponenter som planlegges tatt i bruk.

I forhold til naturmangfold understrekes de at offentlige kartdatabaser ikke nødvendigvis viser hvilke områder som er viktig økologiske funksjonsområder for arter i dag, og at man gjerne er avhengig av lokalkunnskap og befaring i felt.

Fylkeskommunen mener at vassdrag og vannmiljø bør konsekvensutredes, og henviser til at avrenning vil kunne skje både fra drift og eventuelle lekkasjer. For temaene landskap, kulturminner og kulturmiljø mener de at forslaget til utredningsprogram er dekkende ut fra forholdet til nyere tids kulturminner.

Elverum idrettsråd skriver at det er grunn til å tro at eksisterende trasé for skiløypenettet vil måtte flyttes på grunn av ferdselsforbud, og at det er viktig at Strandbygda IL og Elverum Turforening, som kjører løypene til sammenbinding i området kontaktes, slik det er beskrevet i høringen, pkt. 4.2.3.